

Kohti sosialistista realismia

Ewelina Bator

Kohti sosialistista realismia

**W. Szymborskan, J. Smuulin
ja E. Sinervon runojen analyysi**

Poznań 2026

Projekt okładki:
Ewelina Bator

Ilustracja na froncie okładki:
Ewelina Bator z wykorzystaniem AI

Recenzent:
prof. dr hab. Bolesław Mrozewicz

Copyright by:
Ewelina Bator

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Korekta:
Mika Hallila, Venla Bator

Korekta tłumaczeń wierszy na język fiński:
Leena Laajo-Szańkowska, Tiina Moisander, Svetlana Kass

Wydanie I
Poznań 2026

ISBN 978-83-68668-57-5

DOI 10.48226/978-83-68668-57-5

**Finansowanie:
Wydział Neofilologii
Uniwersytet Warszawski**

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80

e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

1. Johdanto	7
1.1. Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmät.....	7
1.2. Tutkimuksen aineisto ja teoreettinen sijoittuminen	8
1.3. Tutkimuksen rakenne	9
2. Sosialistisen realismin ytimessä	13
2.1. Sosialistisen realismin lähde ja ensimmäiset teoreetikot	13
2.2. Metodi ja dialektinen materialismi	17
2.3. Narodnost' ja partijnost'	20
2.3.1 Ymmärrettävyys eli paraabeli Kulttuuripalatsista.....	23
2.4. Majakovski – malli vai kirous.....	25
2.5. Kritiikki Neuvostoliitossa	27
3. Sosialistinen realismi – Viro, Puola ja länsimaat	29
3.1. Sosialistinen realismi kirjallisuudentutkimuksen ongelmana	30
3.2. Viro – neuvostotasavallan sosialistisen realismin oma tulkinta.....	34
3.3. Puola – sosialistinen realismi itäblokissa.....	39
3.4. Sosialistinen realismi lännessä.....	42
4. Sosialistinen realismi käytännössä – runouden analyysi	49
4.1. Määritelmän noidankehä – johdanto analyysiin	49
4.2. Sosialistisen realismin punatähti.....	50
4.3. Juhan Smuul ja Luuletused. Poemid	60
4.3.1. Ideologinen konteksti.....	60
4.3.2. Aiheet	63
4.3.3. Kieli ja runouden keinot.....	68
4.3.4. Lajit	71
4.3.5. Puhuja ja puhetilanne.....	74
4.4. Valittujen Smuulin runojen analyysi ja tulkinta	77
4.4.1. ”Komnoore pilet” (”Komsomolin jäsenkortti”)	77
4.4.2. ”Tütarlaps I” (”Tyttö I”).....	81
4.4.3. ”Mai tuli” (”Toukokuu tuli”).....	83
4.5. Wisława Szymborska – Dłatego żyjemy.....	85
4.5.1. Ideologinen konteksti.....	85
4.5.2. Runojen aiheet	89
4.5.3. Kieli ja runouden keinot.....	99
4.5.4. Lajit	102
4.5.5. Runon puhuja ja puhetilanne	104

4.6.	Valittujen Szymborskan runojen analyysi ja tulkinta.....	106
4.6.1.	”Czterej” (”Neljä”).....	106
4.6.2.	”Na powitanie budowy socjalistycznego miasta” (”Tervehdyssanat sosialistisen kaupungin rakentamisen johdosta”).....	109
4.6.3.	”W banalnych rymach” (”Banaaleissa riimeissä”)	111
4.7.	Smuulin ja Szymborskan runojen analyysin tulokset – punatähden täydennys	113
5.	Sosialistinen realismi – suomalainen vastine.....	119
5.1.	Historiallinen tausta ja kirjallinen elämä	119
5.1.1.	Sotienjälkeinen kirjallinen elämä Suomessa	124
5.1.2.	Kiila-ryhmä	126
5.1.3.	Armas Äikiä – neuvostopropagandan ääni.....	129
5.2.	Elvi Sinervo ja sosialistinen realismi	131
5.2.1.	Runoilijan ura.....	132
5.3.	Oi lintu mustasiipi -kokoelman analyysi	133
5.3.1.	Ideologinen konteksti.....	135
5.3.2.	Aiheet	137
5.3.3.	Kieli ja runouden keinot.....	140
5.3.4.	Lajit	143
5.3.5.	Puhuja ja puhetilanne.....	144
5.3.6.	Valittujen runojen analyysi ja tulkinta	146
5.3.6.1.	”Kivinen laulu” ja ”Ylistän neuvostoihmistä”	146
5.3.6.2.	”Ylistys”.....	152
5.3.6.3.	”Paluu”	154
5.3.6.4.	”Tuutulaulu syntymättömälle”	156
5.3.6.5.	”Yksinkertainen onni”	158
5.3.6.6.	”Suomalainen ballaadi”.....	159
5.3.6.7.	”Vanha Mooses”.....	161
5.4.	Analyysin tulokset	163
6.	Yhteenveto ja johtopäätökset.....	167
	Lähteet.....	173
	Liitteet.....	179
	Juhan Smuulin runojen käännökset	179
	Wisława Szymborskan runojen käännökset.....	192
	Tiivistelmä	205
	Abstract	209